

Opinie

UBO, gevaarlijke variant van regeldrift

7 december 2021

Vorige week kregen een heel aantal bestuurders van jeugthuizen, sportclubs en van vzw's in de sociaal-culturele en amateurkunstensector een boete van 500 euro in de bus. Ze hadden zich 'crimineel gedragen' volgens de inspectie van financiën. Hun misdrijf? Ze bevestigden of vulden niet tijdig het "UBO-register" in, een compleet overbodig administratief akkefietje. Verenigingssectoren vrezen dat dit nog maar het begin is en trekken aan de alarmbel. Het kan toch -in deze tijden - niet de bedoeling zijn om maatschappelijk engagement te bestraffen?

Het UBO-register ziet het daglicht eind 2017. Tegen uiterlijk eind 2019 moesten alle rechtspersonen een eerste keer hun 'uiteindelijk begunstigden' (Ultimate Beneficial Owner, UBO) registreren. De maatregel is bedoeld om te voorkomen dat malafide natuurlijke personen voor het witwassen van geld of het financieren van terrorisme zich verschuilen achter een onderneming, stichting of andere juridische entiteit. Die 'uiteindelijk begunstigden' zijn alle natuurlijke personen waarmee een zakelijke relatie wordt aangegaan of die de uiteindelijke eigenaar of bezitter zijn. Dat niemand een vzw 'bezit' of het vermogen ervan krijgt, deert de wetgever niet. Voortaan moeten alle vzw's – ook de ongeveer 90% pure vrijwilligersorganisaties – jaarlijks hun 'uiteindelijk begunstigden' opgeven.

Only once?

In het UBO-register moeten vzw's jaarlijks documenten uploaden of bevestigen die "aantonen dat de informatie met betrekking tot een uiteindelijke begunstigde adequaat, nauwkeurig en actueel is". Concreet gaat het bij vzw's voornamelijk over wie hun bestuurders zijn. Informatie die wordt gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad en opgenomen in de Kruispuntbank van Ondernemingen. Openbaar raadpleegbaar dus.

In tijden dat iedereen de mond vol heeft van digitalisering en administratieve vereenvoudiging wordt het geroemde 'Only once'-principe (*besturen mogen onderdanen niet langer om informatie vragen waartoe ze al toegang hebben via authentieke bronnen*) hier straal genegeerd en vervangen door een extra scheut kafka. Alle goede bedoelingen en lippendienst ten spijt, wie een vzw bestuurt, moet zich door een gestaag groeiende berg van administratieve procedures wurmen.

De fiscus vergist zich van vijand

Natuurlijk zijn er voor het gros van die procedures goede, terechte, redenen. Het pijnpunt zit veelal in de quasi middeleeuwse manier waarop een vzw veel van die procedures moet volgen. Op papier (!), op formulieren uit de tijd van de eerste computers (!) en met negentiende-eeuws taalgebruik. Het UBO invullen kan dan wel digitaal, maar eenvoudig is het allerm minst. Er is het

de verenigde verenigingen

vennootschapsjargon waar een normale mens een punthoofd van krijgt en enkel de wettelijk vertegenwoordiger of een mandataris heeft er toegang toe. Begin er maar eens aan als kleine vzw. Maar bovenal is die hele UBO niet op maat van vzw's, schiet het zijn doel voorbij en dient het tot niets. Of toch? Want met boetes van 500euro per vzw, is de staatskas in haar nopjes.

En ook daar wringt de schoen. Een van de pot gerukte maatregel wordt door de fiscus aangewend om een klopjacht te organiseren tegen kleine vzw's. Zouden ze mogelijks een makkelijkere prooi zijn dan de actoren die échte fiscale fraude plegen? Zijn zij het slachtoffer van die enkele gigantische 'vzw's' die het spel niet eerlijk spelen?

Tot slot doet corona al bijna twee jaar lang vrijwilligersengagement en verenigingen bloeden. Sowieso mentaal, vaak ook financieel. Het minste wat een lokale vzw met een 'omzet' van pakweg 1000euro nu nodig heeft is een boete van 500euro omdat ze verdacht worden van gesjoemel omdat ze iets wat ze al registreerden vergaten nóg eens te registreren.

Als rechtsvorm bestaat de vzw dit jaar honderd jaar. De rechtsvorm die mee de ruggengraat vormde van het uiterst fijnmazige verenigings- en vrijwilligersweefsel in België, kraakt onder de administratieve verplichtingen. Het was al geen feestjaar, nu dreigen velen de boeken te moeten sluiten. Om financiële redenen maar ook omwille van dergelijk pestgedrag. Op een moment dat maatschappelijk engagement gestimuleerd moet worden, vreten oubollige en disproportionele procedures en boetes dat engagement op. Dat heeft veel weg van crimineel gedrag.

Contact: Lieve Van Den Bossche – Beleidscoördinator 'de Verenigde Verenigingen – 0470 97 30 26 – lieve@deverenigdeverenigingen.be